

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/115/2007

NASTROJE SPOŁECZNE W LIPCU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

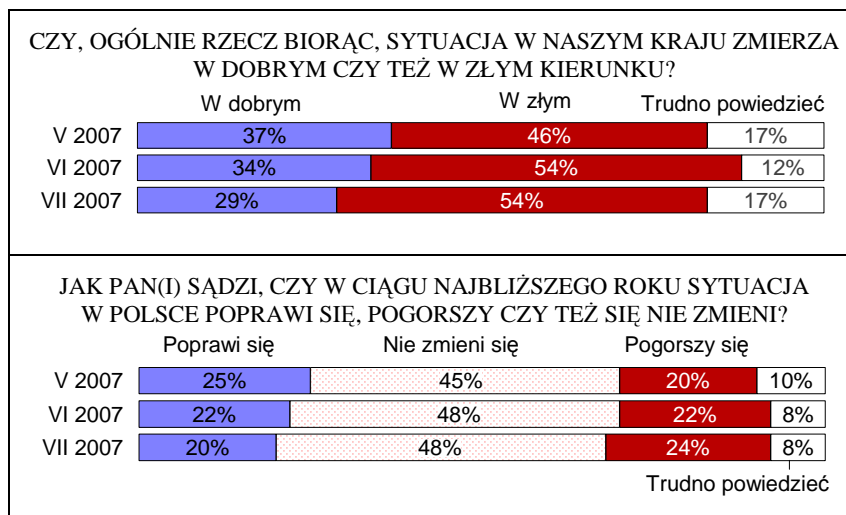
WARSZAWA, LIPIEC 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

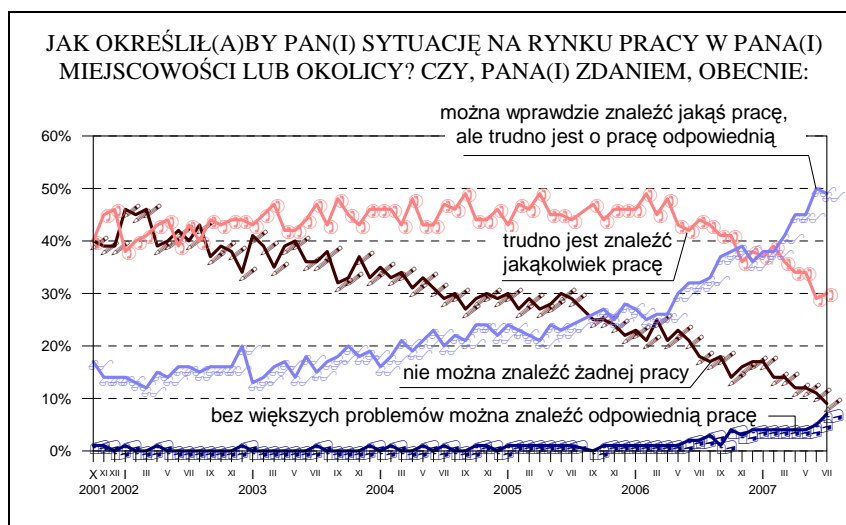

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

- ❑ Już drugi miesiąc z rzędu pogarszają się oceny kierunku rozwoju sytuacji w kraju; nieco mniej optymistyczne są też przewidywania w tej dziedzinie.

- ❑ Znaczącemu pogorszeniu w ciągu ostatniego miesiąca uległy przewidywania dotyczące rozwoju sytuacji gospodarczej.
- ❑ Gorsze niż przed miesiącem są opinie o tym, jak obecnie żyje się badanym i ich rodzinom; minimalnie pogorszyły się też przewidywania na najbliższy rok. Natomiast odsetek ankietowanych negatywnie oceniających sytuację materialną swoich gospodarstw domowych jest najniższy od dwudziestu lat.
- ❑ Bardzo powoli, ale systematycznie poprawiają się oceny sytuacji na lokalnych rynkach pracy.

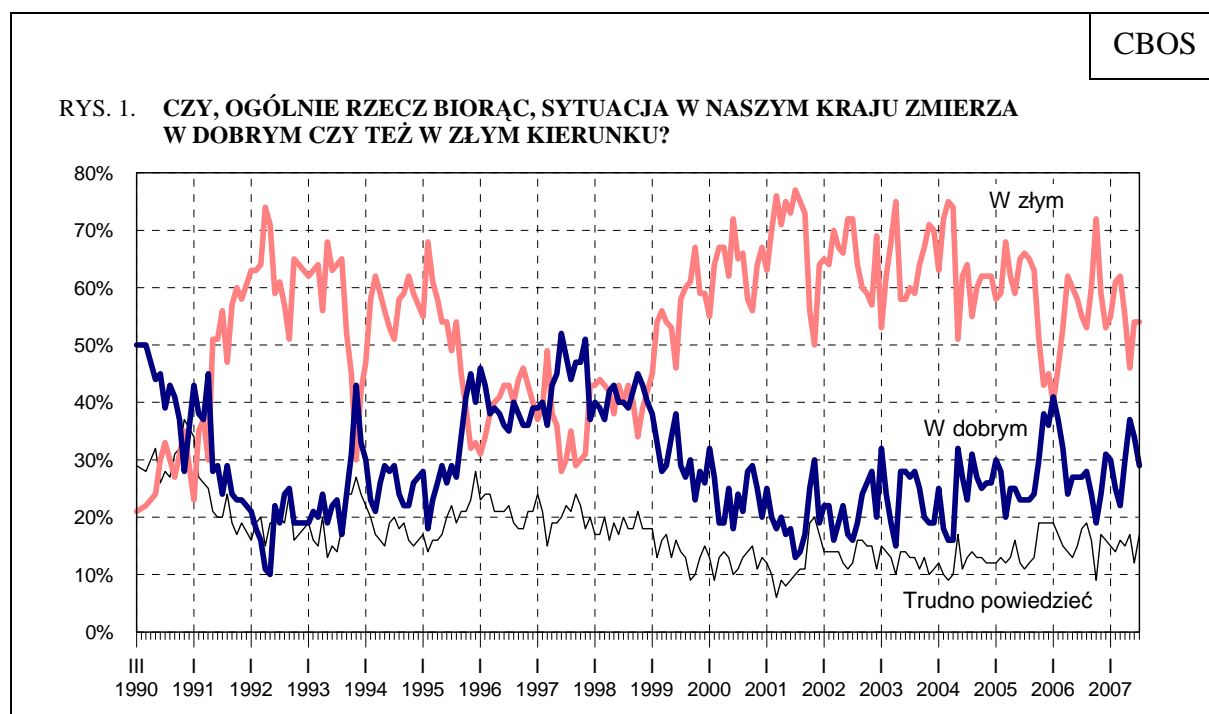

Pominięto „trudno powiedzieć”

Ostatni sondaż¹ przyniósł niewielkie pogorszenie nastrojów społecznych, szczególnie ocen dotyczących rozwoju ogólnej sytuacji w kraju. Powoli, ale systematycznie poprawiają się jedynie opinie o sytuacji panującej na lokalnych rynkach pracy, nieco lepsze są też oceny warunków materialnych gospodarstw domowych, choć ogólne oceny poziomu życia rodzin są gorsze niż przed miesiącem.

OCENY

W lipcu dalszemu pogorszeniu uległy **opinie o kierunku rozwoju sytuacji w kraju**. Obecnie mniej niż co trzecia osoba (29%, spadek o 5 punktów) pozytywnie ocenia rozwój sytuacji w Polsce, natomiast ponad połowa (54%, tyle samo co przed miesiącem) negatywnie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (206) zrealizowano w dniach od 29 czerwca do 2 lipca 2007 roku na liczącej 1064 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2006						2007						
	w procentach												
W dobrym	27	28	24	19	24	31	30	25	22	30	37	34	29
W złym	55	53	60	72	59	53	55	61	62	55	46	54	54
Trudno powiedzieć	18	19	16	9	17	16	15	14	16	15	17	12	17

Na opinie w tej sprawie w znacznej mierze wpływa sytuacja bytowa ankietowanych – gorsze warunki materialne gospodarstw domowych na ogół wiążą się z ocenami negatywnymi. Generalnie, mieszkańcy miast są znacznie bardziej krytyczni niż osoby mieszkające na wsi. Do negatywnie nastawionych należą przede wszystkim bezrobotni, a w grupach społeczno-zawodowych pracownicy umysłowi niższego szczebla i robotnicy wykwalifikowani. Natomiast najbardziej zadowoleni, choć w znacznie mniejszym stopniu niż przed miesiącem, pozostają rolnicy, wśród których obecnie opinie pozytywne (40%) i negatywne (39%) niemal się równoważą. Zadowolenie z rozwoju ogólnej sytuacji w kraju znacznie częściej deklarują też mężczyźni niż kobiety. Opinie o kierunku rozwoju sytuacji w Polsce zależą jednak przede wszystkim od deklarowanych poglądów politycznych – prawicowe sprzyjają dobrym ocenom sytuacji w kraju, a lewicowe i centrowe wiążą się z negatywnym jej postrzeganiem (zob. tabele aneksowe).

W objętych analizą potencjalnych elektoratach jedynie wyborcy PiS w większości dobrze oceniają rozwój sytuacji w Polsce. Opinie zwolenników PO nie odbiegają od wskazań wśród ogółu badanych. Zdecydowanie najbardziej krytyczni są sympatycy LiD.

Tabela 2

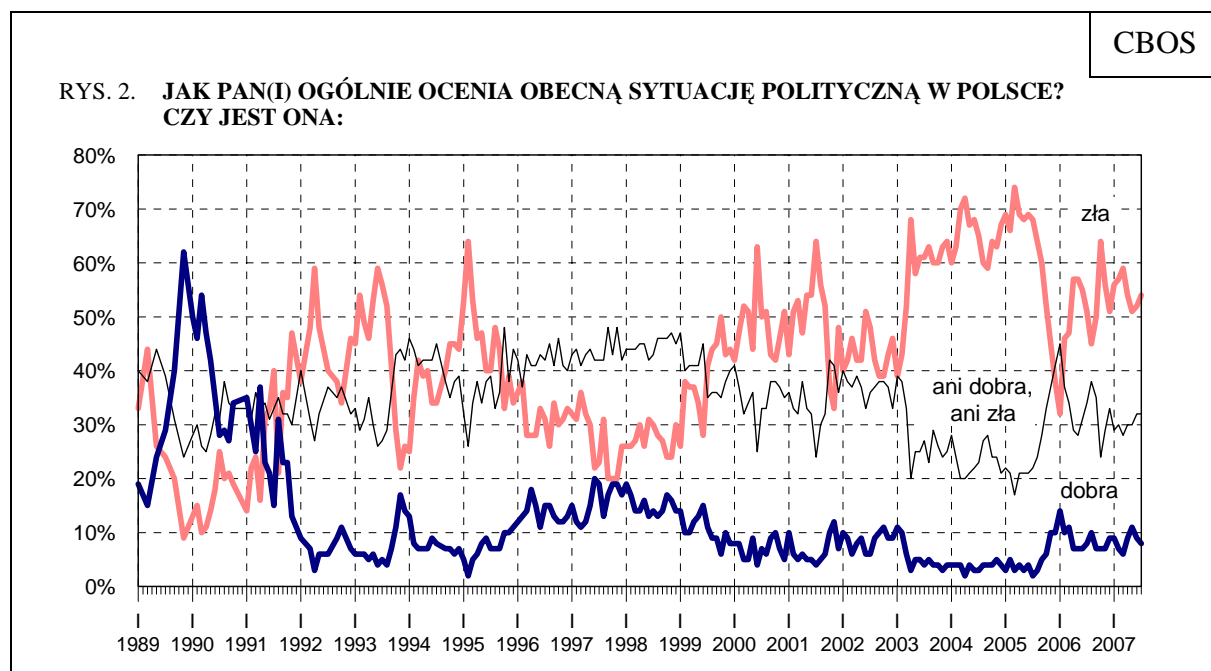
Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	69	22	9
PO	30	60	10
Lewica i Demokraci	16	71	13
Niezdecydowani, na kogo głosować	25	53	22
Niezdecydowani, czy głosować	26	51	23
Niezamierzający głosować	14	68	18

* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych. Pominięto elektoraty mające nieliczne reprezentacje w badanej próbie

W ostatnim miesiącu w zasadzie bez zmian pozostały oceny **sytuacji politycznej**. Nadal ponad połowa ankietowanych (54%) uznaje ją za złą, a prawie jedna trzecia (32%) określa jako przeciętną. Pozytywne oceny wystawia zaledwie co dwunasty badany (8%).

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	2006							2007						
	w procentach													
- dobra	8	10	7	7	7	9	8	7	6	9	11	9	8	
- ani dobra, ani zła	34	38	35	24	29	33	29	30	28	30	30	32	32	
- zła	51	45	50	64	56	51	56	57	59	54	51	52	54	
Trudno powiedzieć	6	7	8	5	7	7	7	6	7	7	8	7	6	

Pominięto „trudno powiedzieć”

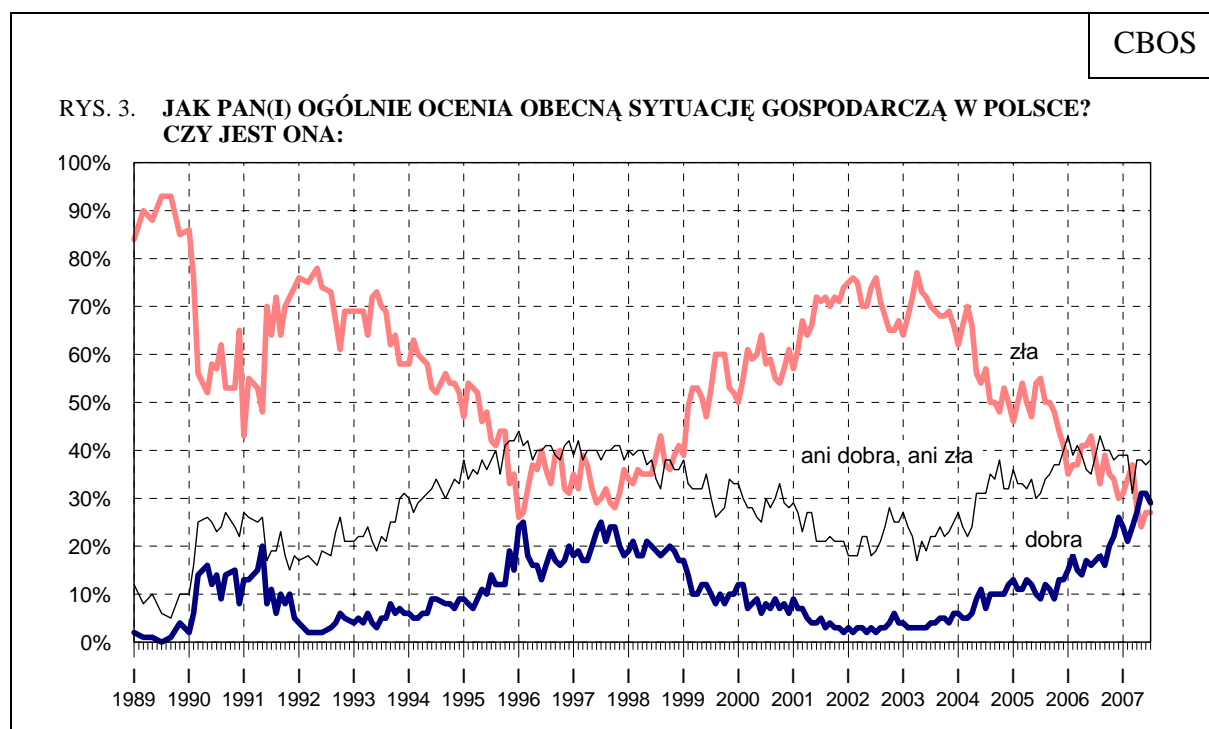
Niemal we wszystkich analizowanych grupach społecznych najczęstsze są negatywne opinie o sytuacji politycznej w kraju. Najbardziej niezadowoleni są badani o lewicowych poglądach politycznych, nieuczestniczący w praktykach religijnych, mieszkający w dużych miastach (powyżej 100 tys. mieszkańców), legitymujący się wyższym wykształceniem. Natomiast im niższe wykształcenie oraz częstsze uczestnictwo w praktykach religijnych, tym na ogół mniej ocen negatywnych. Stosunkowo najlepiej oceniają scenę polityczną ankietowani o prawicowych poglądach politycznych, najbardziej zaangażowani w praktyki

religijne. Znacznie wyższy od przeciętnego w całej populacji odsetek pozytywnych opinii odnotowujemy wśród badanych pracujących na własny rachunek, ale i w tej grupie większość wystawia oceny negatywne (zob. tabele aneksowe).

Niemal nie zmieniły się opinie o **sytuacji gospodarczej** w kraju. Oceny dobre (29%) nadal nieznacznie przeważają nad złymi (27%), a prawie dwie piąte ankietowanych (38%) określa stan gospodarki jako przeciętny.

Tabela 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	2006							2007						
	w procentach													
- dobra	17	18	16	20	22	26	24	21	24	27	31	31	29	
- ani dobra, ani zła	39	43	40	40	38	39	39	39	31	38	38	37	38	
- zła	38	33	39	35	34	30	31	34	37	28	24	27	27	
Trudno powiedzieć	6	6	5	5	7	5	7	6	8	7	7	5	6	

Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie na ten temat zależą przede wszystkim od położenia społecznego ankietowanych. Wyższe wykształcenie, wysoka pozycja zawodowa i ekonomiczna sprzyjają pozytywnym opiniom o gospodarce. Do najlepiej ją oceniających należą także badani o prawicowych poglądach politycznych oraz mieszkańcy dużych miast (powyżej 100 tys.

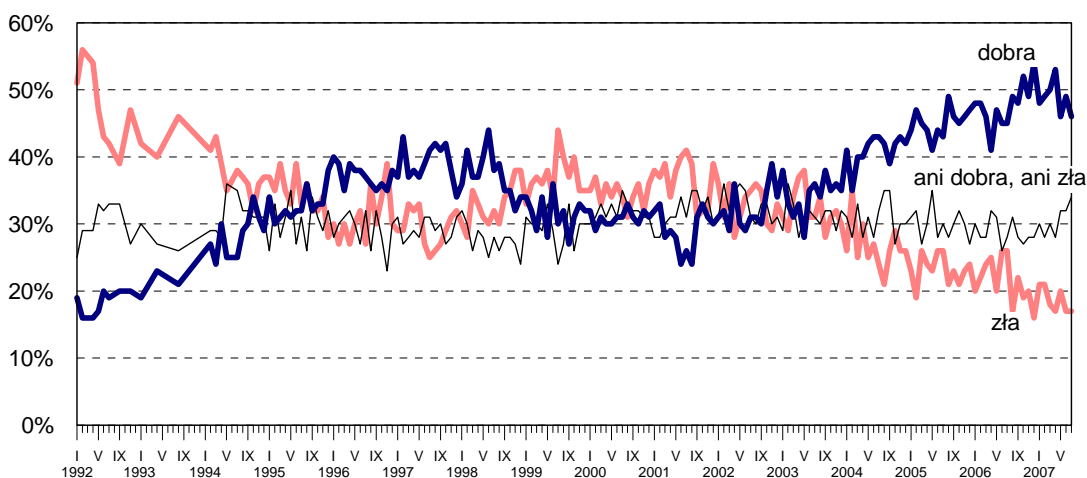
ludności). Natomiast im niższe wykształcenie i ocena własnych warunków materialnych, tym gorsza ocena gospodarki. Szczególnie źle oceniają sytuację gospodarczą rolnicy, bezrobotni, osoby nieuczestniczące w praktykach religijnych. Kobiety są w tym względzie znacząco bardziej krytyczne niż mężczyźni (zob. tabele aneksowe).

W stosunku do czerwca minimalnie pogorszyły się opinie pracowników o **sytuacji w ich zakładach pracy**. Nadal jednak prawie połowa zatrudnionych (46%, spadek o 3 punkty) pozytywnie ocenia kondycję swojego miejsca pracy, jedna trzecia (34%) uznaje ją za przeciętną, a co szósty pracownik (17%) wyraża niezadowolenie.

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2006						2007						
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	423	430	415	464	456	463	420	424	424	409	430	405	479
- dobra	45	49	48	52	49	54	48	49	50	53	46	49	46
- ani dobra, ani zła	28	31	28	27	28	28	30	28	30	28	32	32	34
- zła	26	17	22	19	20	16	21	21	18	17	20	17	17
Trudno powiedzieć	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- dobra	45	49	58	55	49	57	54	54	58	52	47	46	50
- ani dobra, ani zła	27	32	25	24	31	24	27	25	31	28	32	34	30
- zła	26	16	16	19	17	16	18	19	11	16	19	20	17
Trudno powiedzieć	2	3	1	1	3	3	1	2	1	3	2	0	3
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- dobra	56	58	44	59	57	59	47	52	49	66	54	61	55
- ani dobra, ani zła	23	23	30	28	25	26	30	26	29	23	30	26	30
- zła	22	19	27	11	14	11	17	18	21	10	17	11	13
Trudno powiedzieć	0	0	0	1	5	4	6	3	1	0	0	2	3
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- dobra	51	53	54	57	55	65	54	54	59	58	57	53	51
- ani dobra, ani zła	29	34	26	26	25	25	27	30	26	25	25	32	36
- zła	18	10	19	15	18	10	18	14	11	13	15	12	12
Trudno powiedzieć	2	3	1	2	2	0	0	2	3	3	3	3	2
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- dobra	7	17	17	21	20	20	7	12	11	21	13	26	11
- ani dobra, ani zła	38	36	36	35	36	36	52	41	46	42	43	38	41
- zła	55	45	44	41	44	43	38	47	43	35	44	36	44
Trudno powiedzieć	0	2	3	3	0	0	2	0	0	1	0	0	4

RYS. 4. JAK PAN(I) OGÓLNIIE OCENIA OBECNĄ SYTUACJĘ W PANA(I) ZAKŁADZIE PRACY? CZY JEST ONA:

Pominięto „trudno powiedzieć”

Do najlepiej oceniających sytuację w swoich zakładach należą badani z wyższym wykształceniem, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, respondenci pracujący na własny rachunek, dobrze sytuowani (o dochodach powyżej 900 zł na osobę), żyjący w dobrych warunkach materialnych. Im niższe natomiast wykształcenie i gorsze warunki materialne, tym na ogół bardziej krytyczne opinie zatrudnionych o kondycji ich zakładów pracy. Niezmiennie najbardziej negatywnie o sytuacji swoich gospodarstw wypowiadają się rolnicy.

W porównaniu z wynikami czerwcowego sondażu nieznacznie zmalało **poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia**. Nadal jednak zdecydowana większość pracowników (65%, spadek o 5 punktów) nie przewiduje utraty pracy, a lęk przed bezrobociem odczuwa jedna czwarta respondentów aktywnych zawodowo (26%).

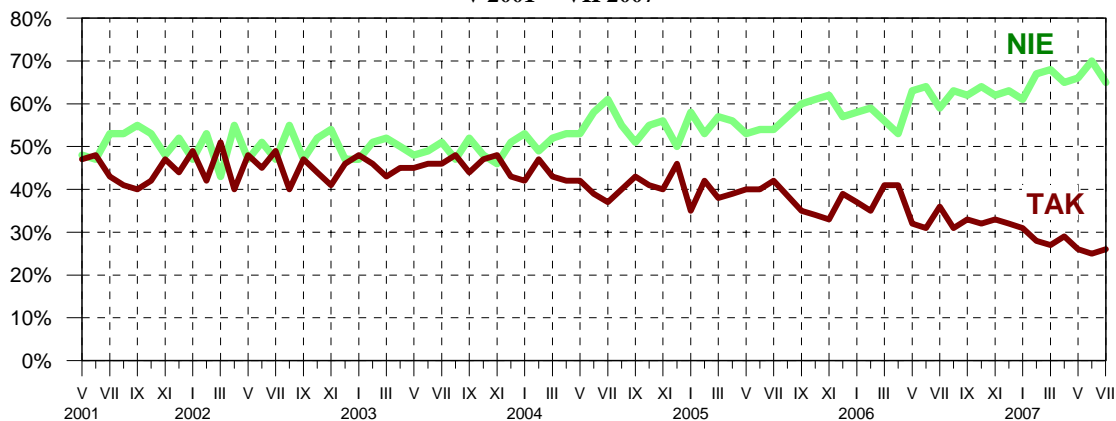
Tabela 6

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	XI '06 (N=459)		XII '06 (N=463)		I '07 (N=414)		II '07 (N=429)		III '07 (N=424)		IV '07 (N=412)		V '07 (N=429)		VI '07 (N=402)		VII '07 (N=475)	
	w procentach																	
Bardzo poważnie się z tym liczę	8	33	8	32	9	31	9	28	5	27	7	29	6	26	6	25	5	26
Raczej tak	25		24		22		19		22		22		20		19		21	
Raczej nie	31		34		28		36		37		29		36		37		34	
Nie, to mało prawdopodobne	31	62	29	63	33	61	31	67	31	68	36	65	30	66	33	70	31	65
Trudno powiedzieć	5	5	5	5	8	8	5	5	5	5	6	6	8	8	5	5	9	9

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

RYS. 5. CZY LICZY SIĘ PAN(I) Z MOŻLIWOŚCIĄ UTRATY OBECNEJ PRACY (NP. ZWOLNIENIA, BANKRUCTWA, UPADKU, LIKWIDACJI ZAKŁADU, GOSPODARSTWA ITP.)?*

V 2001 — VII 2007

* Zsumowano odsetki odpowiedzi: „bardzo poważnie się z tym liczę” i „raczej się z tym liczę” (TAK) oraz „nie, to mało prawdopodobne” i „raczej nie” (NIE). Pominięto „trudno powiedzieć”

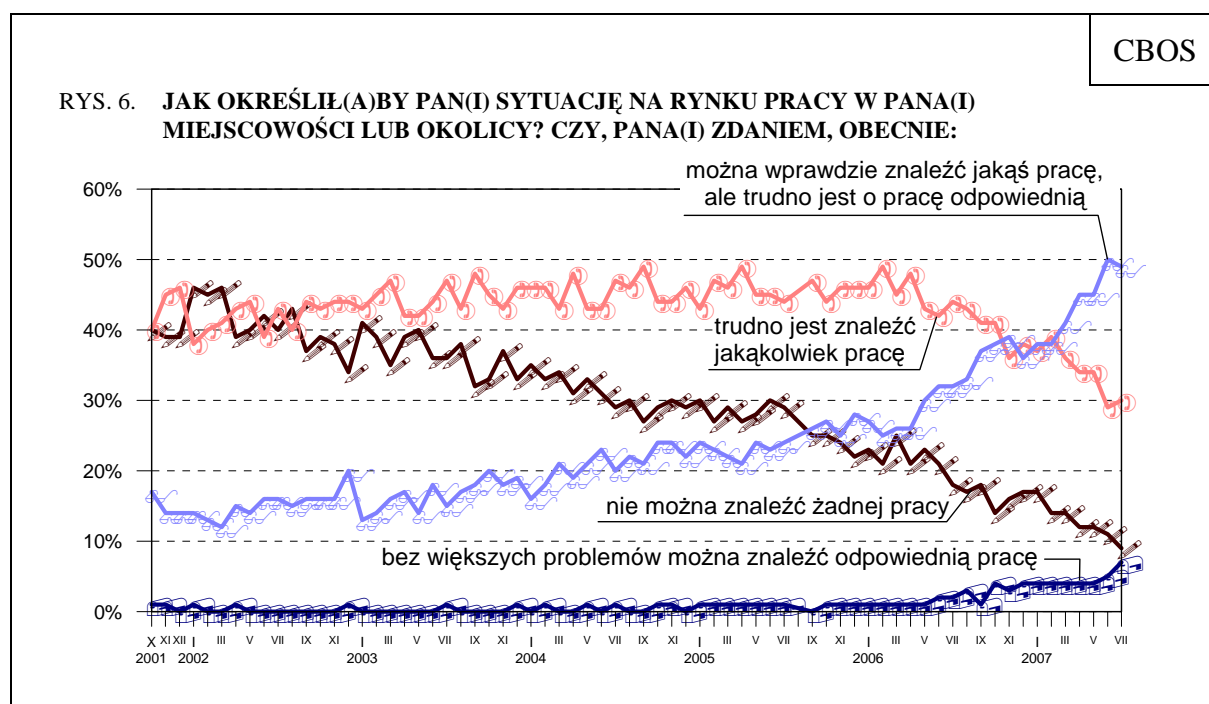
Uwaga: Pytanie zadawano respondentom mającym pracę, łącznie z rolnikami i osobami pomagającymi w prowadzeniu gospodarstwa rolnego oraz pracującym na własny rachunek poza rolnictwem

We wszystkich grupach społeczno-demograficznych przeważają deklaracje świadczące o poczuciu bezpieczeństwa zatrudnienia. Cechuje ono przede wszystkim rolników oraz – w mniejszej mierze – osoby pracujące na własny rachunek, pracowników należących do kadry kierowniczej i inteligencji oraz fizyczno-umysłowych, dobrze oceniających swoje warunki materialne. Natomiast z możliwością utraty pracy częściej niż inni liczą się robotnicy wykwalifikowani, badani żyjący w złych warunkach materialnych, a także najmłodszy pracownicy (zob. tabele aneksowe).

Bardzo powoli, ale systematycznie poprawiają się oceny **sytuacji panującej na lokalnych rynkach pracy**. Nadal tylko nieliczni (7%) twierdzą, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę, ale połowa badanych (49%) uważa, że jakieś zatrudnienie jest osiągalne. Prawie co trzeci ankietowany (30%) jest zdania, że na lokalnym rynku trudno jest o jakąkolwiek pracę, co jedenasty zaś (9%) wyraża przekonanie, że nie ma tam żadnego zatrudnienia. Obecnie sytuacja oceniana jest najlepiej w całym ostatnim pięcioleciu – oceny pozytywne (56%) są znacznie częstsze niż negatywne (39%).

Tabela 7

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2006	2007						
w procentach								
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	4	4	4	4	4	4	5	7
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	36	38	38	41	45	45	50	49
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	38	37	39	36	34	34	29	30
- nie można znaleźć żadnej pracy	17	17	14	14	12	12	11	9
Trudno powiedzieć	5	5	5	5	5	5	5	5

Pominięto „trudno powiedzieć”

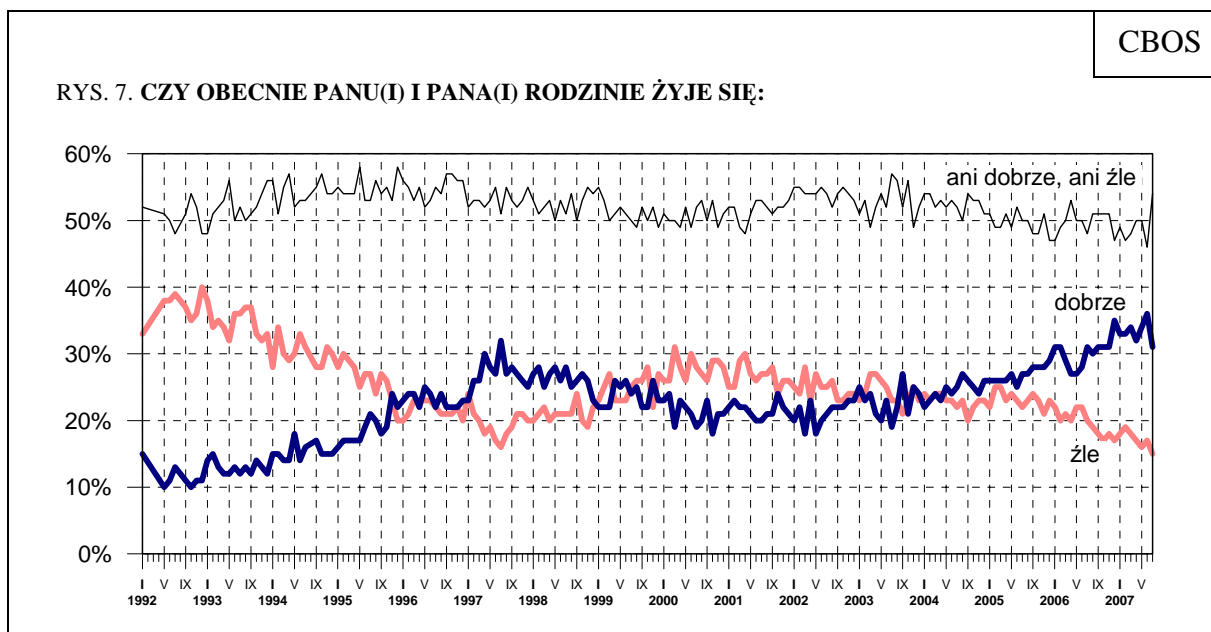
Oceny sytuacji na lokalnych rynkach pracy są silnie zróżnicowane społecznie (zob. tabele aneksowe). Na trudności ze znalezieniem jakiegokolwiek pracy lub na jej całkowity brak w miejscu zamieszkania i okolicy badani wskazują tym częściej, im gorsze jest ich położenie społeczne – niższy poziom wykształcenia i dochodów oraz ocena własnej sytuacji materialnej. Mniejsze szanse na znalezienie pracy dostrzegają również kobiety, bezrobotni, rolnicy, ankietowani w starszym wieku (powyżej 55 roku życia). Natomiast im lepsza sytuacja bytowa i wyższe wykształcenie, tym częstsze pozytywne oceny lokalnego rynku pracy. Opinie na ten temat zależą też w znacznej mierze od wielkości miejscowości, w której mieszkają badani. Niezmiennie najlepiej oceniana jest sytuacja w dużych i wielkich miastach (obecnie 75% mieszkańców miast liczących od 101 tys. do 500 tys. ludności i 74% ponadpółmilionowych

twierdzi, że jest tam jakieś zatrudnienie, a ci, którzy utrzymują, że nie ma tam żadnej pracy, należą do wyjątków), natomiast im mniejsza miejscowość, tym więcej osób niedostrzegających szans znalezienia zatrudnienia.

Pogorszyły się opinie o tym, **jak obecnie żyje się badanym i ich rodzinom**. Ponad połowa ankietowanych (54%, wzrost o 8 punktów) uznaje ogólne warunki życia rodziny za przeciętne, prawie co trzeci (31%, spadek o 5 punktów) ocenia je pozytywnie, a co siódmy (15%) negatywnie.

Tabela 8

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2006						2007						
	w procentach												
- dobrze	31	30	31	31	31	35	33	33	34	32	34	36	31
- ani dobrze, ani źle	48	51	51	51	51	47	49	47	48	50	50	46	54
- źle	20	19	18	17	18	17	18	19	18	17	16	17	15
Trudno powiedzieć	1	0	0	1	1	1	0	1	0	1	0	0	0

Pominięto „trudno powiedzieć”

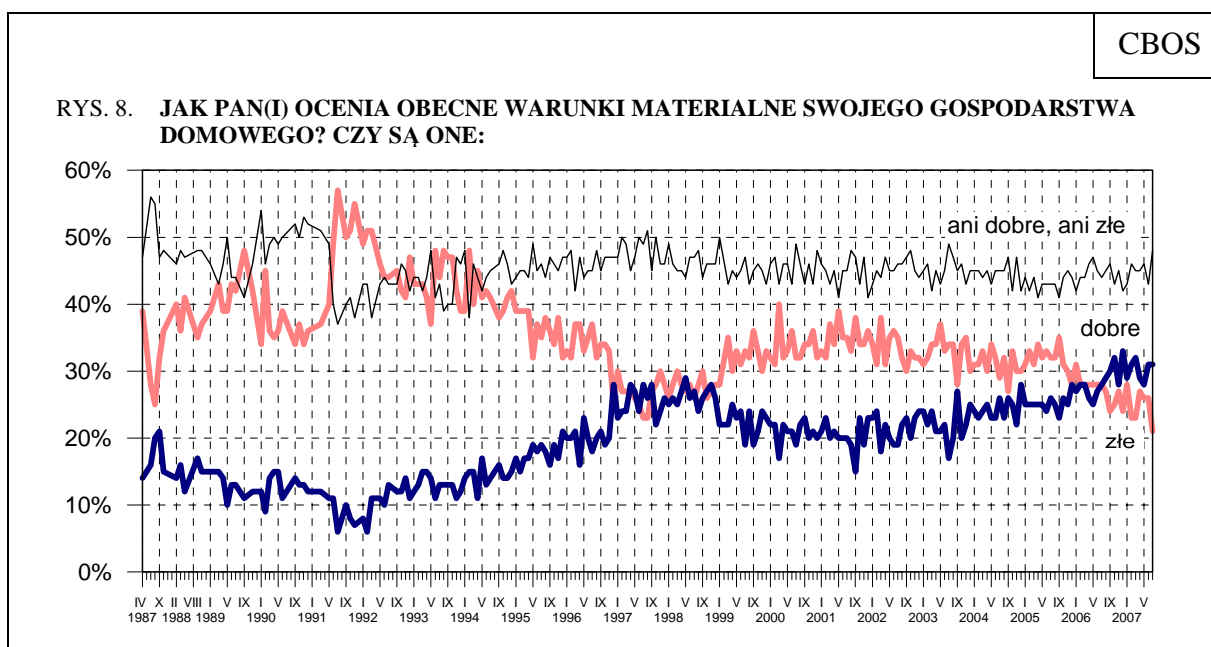
Opinie na ten temat zależą przede wszystkim od warunków bytowych, poziomu wykształcenia, pozycji zawodowej oraz wieku ankietowanych. Na ogół im wyższa ich pozycja społeczno-ekonomiczna i młodszy wiek, tym lepsze oceny poziomu swego życia. Znacząco częściej niż inni zadowolenie deklarują też uczniowie i studenci. Do najbardziej

niezadowolonych należą natomiast ludzie żyjący w złych warunkach materialnych, najgorzej sytuowani (o dochodach poniżej 300 zł na osobę) oraz renciści (zob. tabele aneksowe).

Obniżeniu ocen poziomu życia badanych nie towarzyszy jednak pogorszenie opinii o **warunkach materialnych gospodarstw domowych** – w tej dziedzinie notujemy niewielką poprawę. Obecnie jako dobre ocenia je prawie jedna trzecia ankietowanych (31%), a jako złe – jedna piąta (21%, spadek o 5 punktów). Warto podkreślić, że odsetek osób negatywnie oceniających swoją sytuację materialną jest najniższy od dwudziestu lat. Prawie co drugi badany (48%, wzrost o 5 punktów) postrzega warunki materialne swojego gospodarstwa domowego jako przeciętne. Nadal jednak sytuacja materialna oceniana jest nieco gorzej niż ogólny poziom życia rodziny.

Tabela 9

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	2006						2007							
	w procentach													
- dobre	28	29	30	32	28	33	29	31	32	29	28	31	31	
- ani dobre, ani złe	44	45	46	43	45	42	43	46	45	45	46	43	48	
- złe	28	27	24	25	27	24	28	23	23	27	26	26	21	

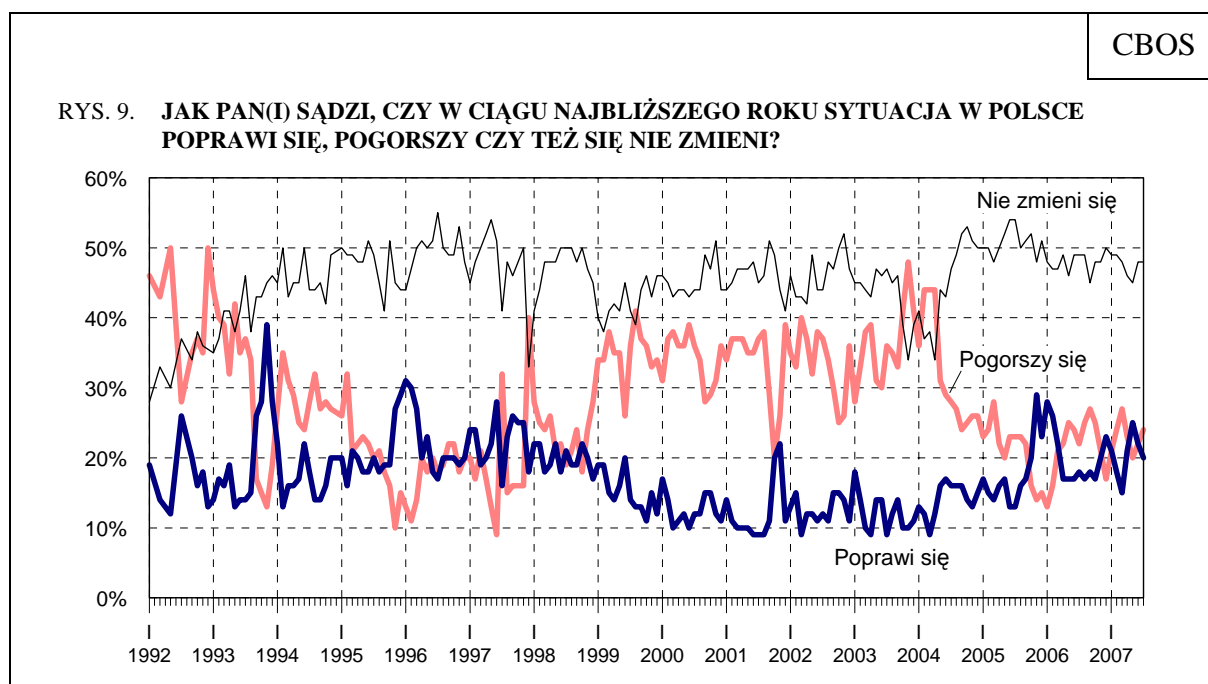

Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?“, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

Warunki materialne swoich gospodarstw domowych najlepiej oceniają pracujący na własny rachunek, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz uczniowie i studenci, najgorzej zaś – renciści, bezrobotni, a wśród pracujących – robotnicy niewykwalifikowani. Ponadto tym częstsze są pozytywne oceny własnej sytuacji materialnej, im młodszy są badani, lepiej wykształceni, im wyższe uzyskują dochody oraz – na ogół – im większa jest miejscowość, w której mieszkają. Im niższe dochody i wykształcenie, tym gorsze opinie na ten temat.

PRZEWIDYWANIA

Przewidywania dotyczące rozwoju **ogólnej sytuacji w kraju w najbliższym roku** nie uległy większym zmianom. Jedna piąta badanych (20%) spodziewa się zmian na lepsze, a co czwarty (24%) przewiduje pogorszenie sytuacji. Nadal prawie połowa ankietowanych (48%) uważa, że nic się w tej dziedzinie nie zmieni.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 10

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2006						2007						
	w procentach												
Poprawi się	18	17	18	17	20	23	21	18	15	21	25	22	20
Nie zmieni się	49	49	45	48	48	50	49	49	48	46	45	48	48
Pogorszy się	22	25	27	25	21	17	21	24	27	23	20	22	24
Trudno powiedzieć	11	9	10	10	11	10	9	9	11	10	10	8	8

We wszystkich grupach społecznych najczęstsze jest przekonanie, że w najbliższym roku sytuacja w Polsce się nie zmieni. O tym, że może się ona poprawić, nieco częściej niż przeciętnie w całej populacji przekonani są badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne, dobrze oceniający swoje warunki materialne, ludzie młodzi, częściej też mężczyźni niż kobiety. Natomiast do najbardziej pesymistycznie postrzegających rozwój ogólnej sytuacji w kraju należą osoby niebiorące udziału w praktykach religijnych lub uczestniczące w nich bardzo rzadko, deklarujące lewicowe poglądy polityczne, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, a także najstarsi badani (zob. tabele aneksowe).

Najwięcej optymistów jest wśród wyborców PiS – dwie piąte z nich spodziewa się w najbliższym roku zmian na lepsze, ale tyle samo sądzi, że sytuacja w Polsce pozostanie bez zmian. W pozostałych elektoratach objętych analizą najczęstszy jest pogląd, że sytuacja w kraju się nie zmieni, ponadto zarówno wśród zwolenników PO, jak i LiD więcej osób spodziewa się jej pogorszenia, niż oczekuje poprawy.

Tabela 11

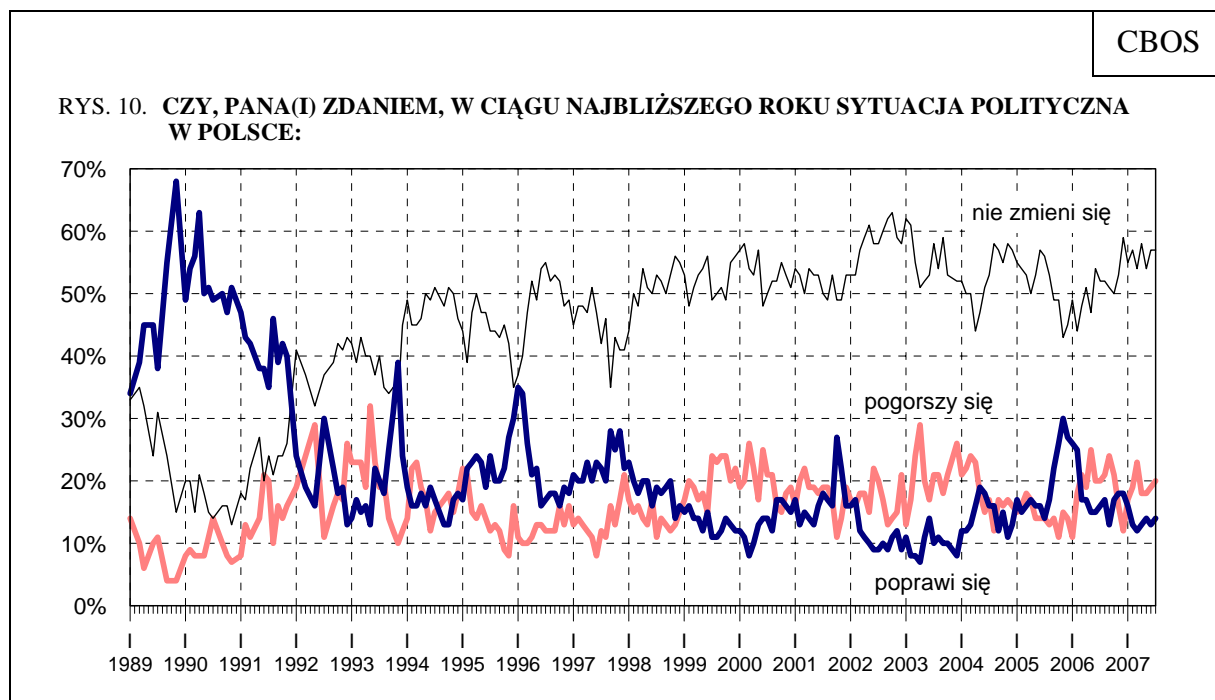
Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?			
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	41	41	13	5
PO	19	48	27	6
Lewica i Demokraci	8	48	41	3
Niezdecydowani, na kogo głosować	15	50	22	13
Niezdecydowani, czy głosować	21	48	21	10
Niezamierzający głosować	11	50	28	11

* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych. Pominięto elektoraty mające nieliczne reprezentacje w badanej próbie

Stabilne pozostają również przewidywania co do **sytuacji politycznej**. Spodziewających się jej pogorszenia (20%) jest nadal więcej niż tych, którzy oczekują poprawy (14%). Ponad połowa respondentów (57%) nie przewiduje zmian w życiu politycznym.

Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	2006						2007							
	w procentach													
- poprawi się	16	17	13	17	18	18	16	13	12	13	14	13	14	
- nie zmieni się	52	52	51	50	53	59	55	57	54	58	54	57	57	
- pogorszy się	20	21	24	21	16	12	17	19	23	18	18	19	20	
Trudno powiedzieć	12	10	12	12	13	11	12	11	11	11	14	11	9	

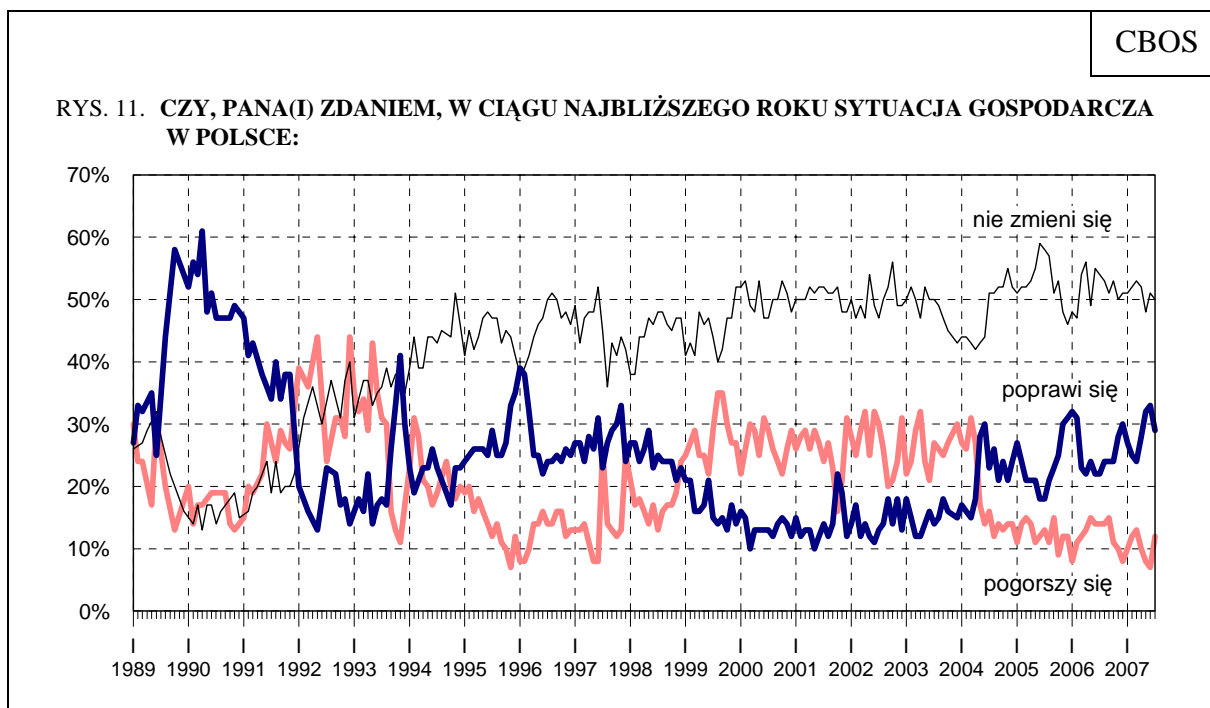

Pominięto „trudno powiedzieć”

Pogorszyły się natomiast przewidywania dotyczące **sytuacji gospodarczej w Polsce w najbliższym roku**, choć optymiści (29%, spadek o 4 punkty) nadal znacznie przeważają nad pesymistami (12%, wzrost o 5 punktów). Co drugi ankietowany (50%) nie spodziewa się zmian w tej dziedzinie.

Tabela 13

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	2006						2007							
	w procentach													
- poprawi się	22	24	24	24	28	30	27	25	24	28	32	33	29	
- nie zmieni się	54	53	51	53	50	51	51	52	53	52	48	51	50	
- pogorszy się	14	14	15	11	10	8	10	12	13	10	8	7	12	
Trudno powiedzieć	11	9	10	12	12	11	11	11	10	10	12	9	9	

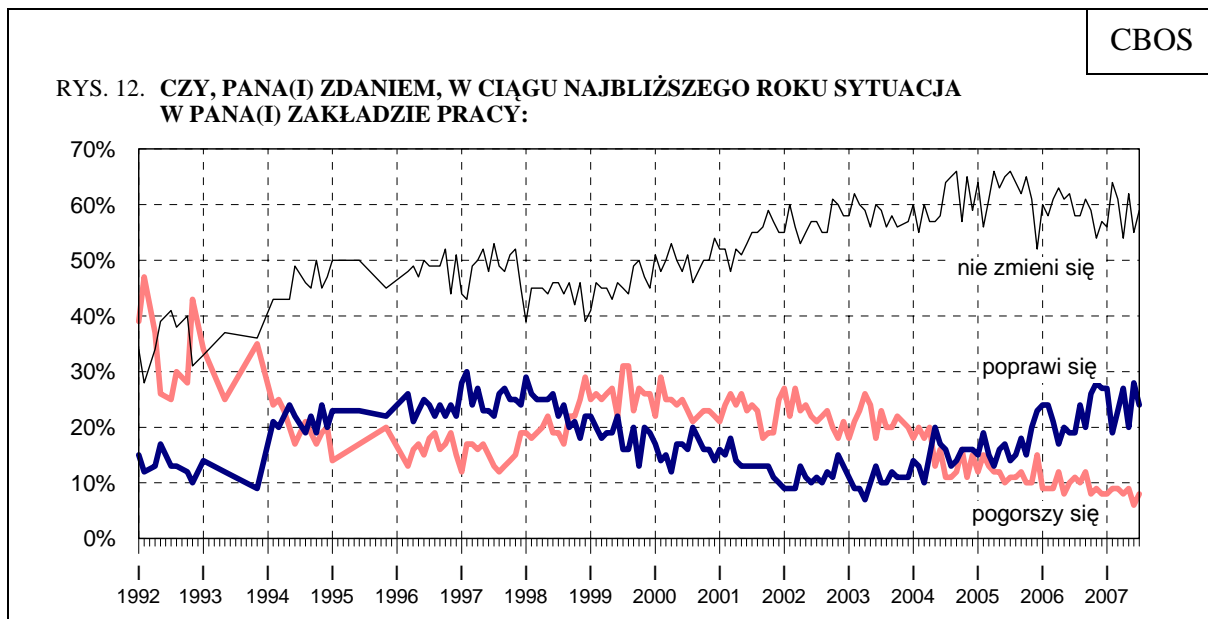

Pominięto „trudno powiedzieć”

W ostatnim miesiącu nieco pogorszyły się też przewidywania co do kondycji **zakładów pracy respondentów**. Ubyło osób liczących na poprawę (o 4 punkty, do 24%), przybyło natomiast tych, które nie przewidują żadnych zmian (o 4 punkty, do 59%) oraz obawiających się pogorszenia sytuacji w swoim miejscu pracy (o 2 punkty, do 8%).

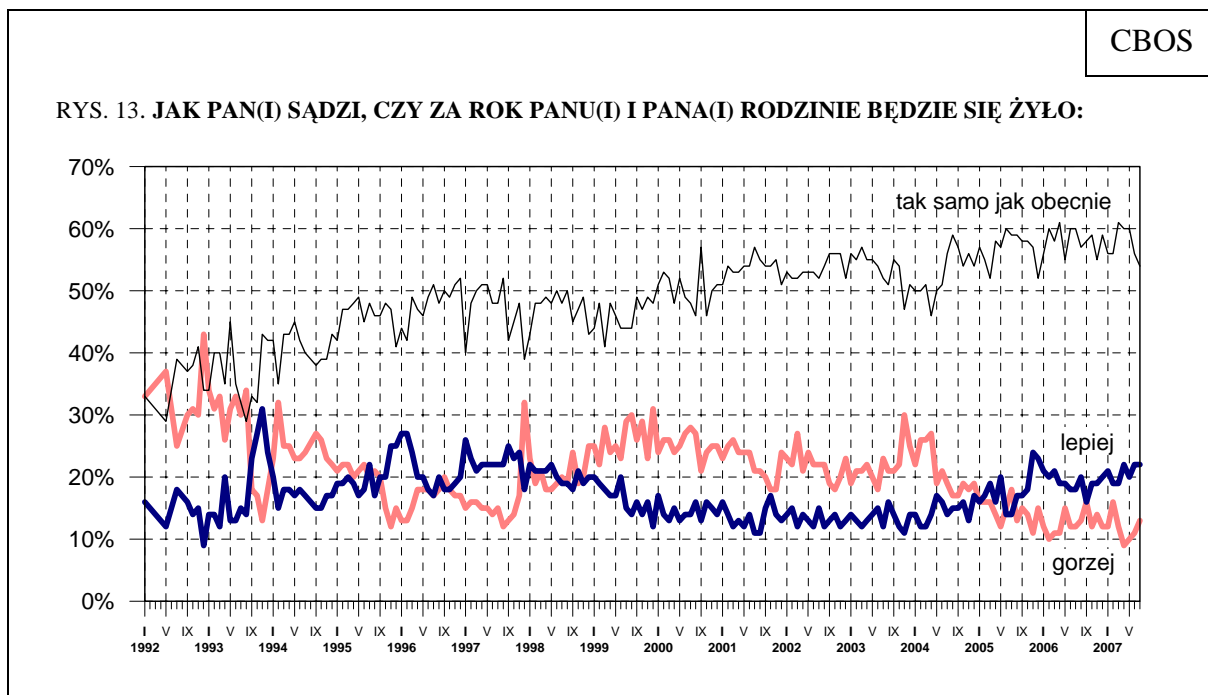
Tabela 14

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2006						2007						
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	426	435	420	465	458	468	427	426	431	415	435	413	478
- poprawi się	19	24	20	26	28	27	27	19	23	27	20	28	24
- pozostanie bez zmian	58	58	61	59	54	57	56	64	61	54	62	55	59
- pogorszy się	11	10	12	8	9	8	8	9	9	8	9	6	8
Trudno powiedzieć	12	8	7	7	9	8	8	8	7	11	9	10	9
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- poprawi się	19	22	10	21	22	18	28	13	20	22	36	18	23
- pozostanie bez zmian	53	57	72	65	60	66	57	66	62	58	52	64	62
- pogorszy się	16	8	10	6	9	9	9	13	11	9	6	10	8
Trudno powiedzieć	12	12	7	7	9	6	7	7	7	11	5	8	7
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- poprawi się	21	26	30	37	28	30	26	20	20	28	40	43	26
- pozostanie bez zmian	51	58	56	47	52	53	54	70	58	59	51	44	54
- pogorszy się	13	13	13	13	9	5	6	6	9	3	8	2	10
Trudno powiedzieć	14	3	1	3	11	13	14	4	12	11	1	11	10
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- poprawi się	21	25	24	30	35	35	32	24	30	29	34	31	26
- pozostanie bez zmian	63	59	60	56	53	49	53	63	59	51	50	53	60
- pogorszy się	6	10	10	5	5	7	9	5	7	8	8	4	5
Trudno powiedzieć	10	7	6	9	7	9	6	6	5	12	8	12	9
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- poprawi się	13	16	10	15	21	20	15	13	6	27	21	23	22
- pozostanie bez zmian	73	62	55	70	57	67	73	57	78	54	52	59	57
- pogorszy się	6	8	21	11	20	10	5	14	14	11	3	13	13
Trudno powiedzieć	9	14	14	4	2	2	6	16	2	8	23	4	7

Pominięto „trudno powiedzieć”

Nie zmieniły się znacząco przewidywania dotyczące **ogólnych warunków życia** ankietowanych i ich rodzin. Co piąty badany (22%) spodziewa się poprawy, ponad połowa (54%) sądzi, że za rok będzie im się żyło tak samo jak teraz, a co ósmy (13%) przewiduje pogorszenie poziomu życia.

Pominięto „trudno powiedzieć”

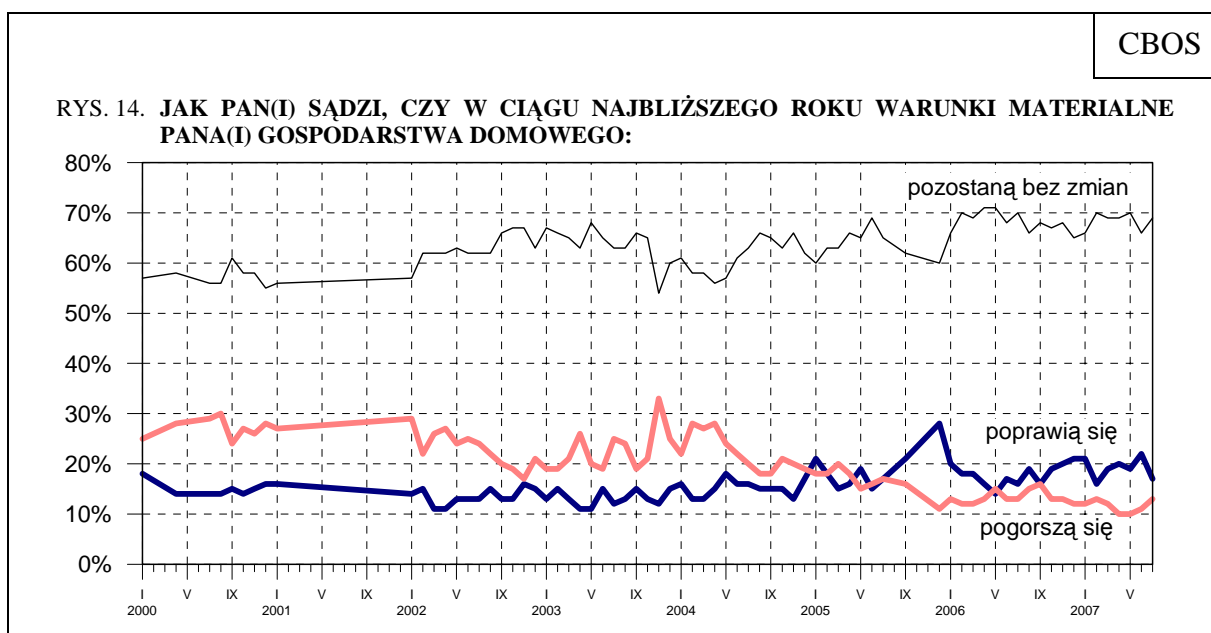
Tabela 15

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2006						2007						
	w procentach												
- lepiej	18	20	16	19	19	20	21	19	19	22	20	22	22
- tak samo	60	57	58	59	55	59	56	56	61	60	60	56	54
- gorzej	12	13	16	12	14	12	12	16	12	9	10	11	13
Trudno powiedzieć	10	10	10	10	12	9	10	9	8	9	10	11	11

Przewidywania respondentów dotyczące **warunków materialnych** ich gospodarstw domowych są natomiast nieco mniej optymistyczne niż przed miesiącem. Ubyło badanych spodziewających się poprawy (o 5 punktów, do 17%), przybyło zaś tych, którzy nie oczekują żadnych zmian (o 3 punkty, do 69%), oraz przewidujących pogorszenie (o 2 punkty, do 13%).

Tabela 16

Jak , Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2006						2007						
	w procentach												
- pogorszą się	13	15	16	13	13	12	12	13	12	10	10	11	13
- pozostaną bez zmian	70	66	68	67	68	65	66	70	69	69	70	66	69
- poprawią się	16	19	16	19	20	21	21	16	19	20	19	22	17
Trudno powiedzieć	1	0	0	1	1	2	1	1	0	1	1	1	1

Pominięto „trudno powiedzieć”

Oceny kierunku rozwoju sytuacji w kraju uległy w tym miesiącu dalszemu pogorszeniu, choć opinie o sytuacji politycznej i gospodarczej w zasadzie się nie zmieniły. Pogorszyły się natomiast przewidywania dotyczące rozwoju gospodarki w najbliższym roku. Gorsze niż przed miesiącem są też zarówno oceny sytuacji w zakładach pracy badanych, jak i przewidywania dotyczące tej sfery, zmalało także w porównaniu z sondażem czerwcowym poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia. Mimo to systematycznie, choć powoli poprawiają się oceny sytuacji panującej na lokalnych rynkach pracy.

W stosunku do czerwca gorsze są opinie na temat poziomu życia badanych i ich rodzin, choć – paradoksalnie – nieco poprawiły się oceny sytuacji materialnej gospodarstw domowych. Obecnie odsetek osób źle oceniających swoje warunki materialne jest najniższy od dwudziestu lat.

Opracowała
Joanna SZCZEPAŃSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	29	54	17	1064
Płeć				
Mężczyźni	34	52	14	509
Kobiety	25	57	19	555
Wiek				
18-24 lat	33	51	16	154
25-34	26	58	16	188
35-44	29	56	15	174
45-54	32	56	12	195
55-64	30	50	20	144
65 lat i więcej	25	55	20	209
Miejsce zamieszkania				
Wieś	29	49	22	414
Miasto do 20 tys.	25	54	21	141
20-100 tys.	31	56	13	214
101-500 tys.	35	59	6	174
501 tys. i więcej mieszk.	20	65	15	121
Wykształcenie				
Podstawowe	25	54	21	311
Zasadnicze zawodowe	30	52	17	283
Średnie	30	57	13	362
Wyższe	32	55	13	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	30	51	19	57
Prac. umysł. niż. szczebla	30	63	7	90
Pracownicy fiz. - umysł.	29	55	16	88
Robotnicy wykwalifikowani	28	61	12	95
Robotnicy niewykwalifik.	27	52	21	47
Rolnicy	40	39	22	56
Pracujący na własny rach.	38	53	9	47
Bierni zawodowo				
Renciści	29	51	20	78
Emeryci	28	52	20	248
Uczniowie i studenci	38	46	17	82
Bezrobotni	20	64	16	124
Gospodynie domowe i inni	19	63	18	52
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	26	63	11	135
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	29	57	14	70
sekt. pryw. poza rolnict.	35	51	13	229
prywatnym gosp. rolnym	38	40	22	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	15	71	14	73
301-500	25	55	20	154
501-900	32	51	17	233
901-1200	37	50	13	96
Powyżej 1200 zł	31	60	9	97
Ocena własnych war. mater.				
Złe	19	63	19	227
Średnie	29	55	16	513
Dobre	36	48	16	322
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	38	37	25	81
Raz w tygodniu	31	54	15	545
1-2 razy w miesiącu	31	46	22	179
Kilka razy w roku	19	67	13	159
W ogóle nie uczestniczy	20	66	14	100
Poglądy polityczne				
Lewica	20	69	10	157
Centrum	26	58	16	312
Prawica	48	39	13	305
Trudno powiedzieć	17	59	24	287

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację polityczną** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	8	32	54	6	1064
Płeć					
Mężczyźni	7	30	60	2	509
Kobiety	8	34	49	9	555
Wiek					
18-24 lat	5	40	52	3	154
25-34	5	29	62	4	188
35-44	8	28	61	3	174
45-54	8	33	56	4	195
55-64	11	37	45	7	144
65 lat i więcej	9	30	50	11	209
Miejsce zamieszkania					
Wieś	9	37	47	8	414
Miasto do 20 tys.	5	32	57	6	141
20-100 tys.	8	31	55	6	214
101-500 tys.	8	25	66	1	174
501 tys.i więcej mieszk.	5	31	61	3	121
Wykształcenie					
Podstawowe	7	35	47	11	311
Zasadnicze zawodowe	7	33	56	4	283
Średnie	9	31	57	3	362
Wyższe	7	28	63	1	109
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	8	24	67	2	57
Prac.umysł.niż.szczebla	9	33	56	1	90
Pracownicy fiz.- umysł.	8	33	56	3	88
Robotnicy wykwalifikowani	5	30	63	3	95
Robotnicy niewykwalifik.	9	41	48	2	47
Rolnicy	5	42	41	12	56
Pracujący na własny rach.	14	23	60	3	47
Bierni zawodowo					
Renciści	6	33	52	9	78
Emeryci	9	32	49	10	248
Uczniowie i studenci	7	42	49	2	82
Bezrobotni	6	26	64	4	124
Gospodynie domowe i inni	4	38	49	8	52
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	11	32	54	3	135
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	3	36	60	0	70
sekt. pryw. poza rolnict.	9	29	59	3	229
prywatnym gosp. rolnym	6	41	42	11	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	5	34	57	4	73
301-500	6	30	59	5	154
501-900	8	35	49	7	233
901-1200	16	25	59	0	96
Powyżej 1200 zł	9	27	62	2	97
Ocena własnych war. mater.					
Złe	7	27	57	9	227
Średnie	7	37	51	5	513
Dobre	8	30	58	4	322
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	12	41	34	13	81
Raz w tygodniu	8	34	53	4	545
1-2 razy w miesiącu	10	30	53	8	179
Kilka razy w roku	4	30	63	3	159
W ogóle nie uczestniczy	4	24	67	6	100
Poglądy polityczne					
Lewica	2	27	69	2	157
Centrum	6	31	58	5	312
Prawica	17	37	42	4	305
Trudno powiedzieć	2	32	56	10	287

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację gospodarczą** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	29	38	27	6	1064
Płeć					
Mężczyźni	36	37	25	3	509
Kobiety	23	39	29	9	555
Wiek					
18-24 lat	36	37	21	6	154
25-34	27	39	31	3	188
35-44	27	43	26	4	174
45-54	31	38	25	6	195
55-64	31	36	27	5	144
65 lat i więcej	25	34	30	11	209
Miejsce zamieszkania					
Wieś	27	37	27	8	414
Miasto do 20 tys.	19	50	26	5	141
20-100 tys.	31	35	28	6	214
101-500 tys.	36	37	25	2	174
501 tys.i więcej mieszk.	36	31	29	3	121
Wykształcenie					
Podstawowe	24	36	29	12	311
Zasadnicze zawodowe	24	40	31	4	283
Średnie	33	38	25	4	362
Wyższe	45	37	17	1	109
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	46	39	13	1	57
Prac.umysł.niż.szczebla	39	35	24	2	90
Pracownicy fiz.- umysł.	26	36	31	7	88
Robotnicy wykwalifikowani	34	32	31	3	95
Robotnicy niewykwalifik.	26	57	15	2	47
Rolnicy	14	47	36	4	56
Pracujący na własny rach.	44	29	22	6	47
Bierni zawodowo					
Renciści	26	39	23	12	78
Emeryci	28	35	27	9	248
Uczniowie i studenci	34	40	23	3	82
Bezrobotni	22	35	38	4	124
Gospodynie domowe i inni	17	50	24	9	52
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	43	33	21	3	135
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	25	44	29	2	70
sekt. pryw. poza rolnict.	35	36	25	4	229
prywatnym gosp. rolnym	17	44	36	4	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	16	45	35	3	73
301-500	26	37	32	5	154
501-900	30	38	23	8	233
901-1200	37	39	22	1	96
Powyżej 1200 zł	36	35	28	1	97
Ocena własnych war. mater.					
Złe	22	36	33	8	227
Średnie	26	42	27	6	513
Dobre	40	33	23	5	322
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	40	31	22	7	81
Raz w tygodniu	30	39	27	5	545
1-2 razy w miesiącu	26	43	21	9	179
Kilka razy w roku	26	40	30	5	159
W ogóle nie uczestniczy	26	28	39	7	100
Poglądy polityczne					
Lewica	16	43	37	4	157
Centrum	33	36	27	3	312
Prawica	46	33	20	2	305
Trudno powiedzieć	15	42	29	14	287

Tabela 4. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację w Pana(i) zakładzie pracy?**
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	46	34	17	3	479
Płeć					
Mężczyźni	47	34	15	3	271
Kobiety	44	34	19	4	208
Wiek					
18-24 lat	49	40	9	2	50
25-34	52	33	12	3	135
35-44	43	35	18	4	129
45-54	45	35	19	1	124
55-64	34	21	40	5	35
65 lat i więcej	17	36	0	47	6
Miejsce zamieszkania					
Wieś	39	36	22	3	172
Miasto do 20 tys.	52	36	10	2	57
20-100 tys.	42	40	17	2	102
101-500 tys.	56	24	13	6	87
501 tys.i więcej mieszk.	51	28	15	7	61
Wykształcenie					
Podstawowe	37	41	18	5	55
Zasadnicze zawodowe	42	36	20	3	138
Średnie	46	32	18	4	201
Wyższe	58	29	11	2	85
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	56	33	8	4	54
Prac.umysł.niż.szczebla	50	29	19	2	86
Pracownicy fiz.- umysł.	53	33	11	3	84
Robotnicy wykwalifikowani	48	35	17	0	88
Robotnicy niewykwalifik.	43	38	13	5	41
Rolnicy	10	39	46	4	49
Pracujący na własny rach.	56	32	13	0	46
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	50	30	17	3	130
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	55	30	13	3	66
sekt. pryw. poza rolnict.	51	36	12	2	209
prywatnym gosp. rolnym	11	41	44	4	52
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	34	30	36	0	25
301-500	51	32	17	0	69
501-900	48	34	16	2	94
901-1200	53	37	7	2	36
Powyżej 1200 zł	54	25	19	1	53
Ocena własnych war. mater.					
Złe	28	36	34	2	66
Średnie	38	42	18	2	227
Dobre	62	22	10	6	184
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	65	25	11	0	15
Raz w tygodniu	47	33	18	2	248
1-2 razy w miesiącu	39	42	14	5	96
Kilka razy w roku	42	33	19	6	84
W ogóle nie uczestniczy	62	18	18	2	34
Poglądy polityczne					
Lewica	48	36	8	8	67
Centrum	44	35	17	3	164
Prawica	52	31	16	2	135
Trudno powiedzieć	39	34	23	4	113

Tabela 5. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	65	9	475
Płeć				
Mężczyźni	26	65	9	272
Kobiety	25	67	8	203
Wiek				
18-24 lat	39	55	6	49
25-34	28	64	8	134
35-44	23	69	8	130
45-54	25	63	13	120
55-64	12	83	5	38
65 lat i więcej	45	55	0	4
Miejsce zamieszkania				
Wieś	19	75	6	171
Miasto do 20 tys.	24	63	13	55
20-100 tys.	33	57	10	102
101-500 tys.	28	64	8	87
501 tys. i więcej mieszk.	29	59	12	59
Wykształcenie				
Podstawowe	23	69	8	53
Zasadnicze zawodowe	28	62	9	141
Średnie	25	65	10	199
Wyższe	25	70	5	82
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	26	68	6	54
Prac. umysł. niż. szczebla	30	63	7	87
Pracownicy fiz.- umysł.	26	68	6	84
Robotnicy wykwalifikowani	41	50	10	87
Robotnicy niewykwalifik.	22	66	12	41
Rolnicy	0	93	7	51
Pracujący na własny rach.	12	77	10	45
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	27	69	4	130
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	36	58	6	65
sekt. pryw. poza rolnict.	27	63	10	207
prywatnym gosp. rolnym	2	89	9	53
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	35	61	4	26
301-500	29	62	9	68
501-900	25	68	6	96
901-1200	35	65	0	36
Powyżej 1200 zł	30	67	3	53
Ocena własnych war. mater.				
Złe	36	54	11	66
Średnie	30	61	9	226
Dobre	17	75	7	182
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	41	53	6	15
Raz w tygodniu	23	68	9	244
1-2 razy w miesiącu	25	66	9	97
Kilka razy w roku	30	61	9	85
W ogóle nie uczestniczy	25	67	8	34
Poglądy polityczne				
Lewica	26	63	10	65
Centrum	27	67	6	162
Prawica	26	69	5	136
Trudno powiedzieć	23	61	16	113

Tabela 6. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie: 1 - bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę; 2 - można wprowadzić znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią; 3 - trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę; 4 - nie można znaleźć żadnej pracy

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	7	49	30	9	5	1064
Płeć						
Mężczyźni	8	52	29	8	3	509
Kobiety	5	47	31	10	7	555
Wiek						
18-24 lat	13	45	29	6	7	154
25-34	7	59	25	8	1	188
35-44	6	57	31	3	1	174
45-54	6	49	34	7	3	195
55-64	3	51	26	18	3	144
65 lat i więcej	4	35	34	12	14	209
Miejsce zamieszkania						
Wieś	6	38	37	15	3	414
Miasto do 20 tys.	4	36	42	10	8	141
20-100 tys.	5	56	29	5	4	214
101-500 tys.	7	68	16	2	6	174
501 tys.i więcej mieszk.	11	63	15	2	9	121
Wykształcenie						
Podstawowe	7	35	34	16	9	311
Zasadnicze zawodowe	6	53	33	6	3	283
Średnie	7	54	28	7	4	362
Wyższe	4	67	21	5	3	109
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	4	70	19	3	4	57
Prac.umysł.niż.szczebła	8	59	23	5	5	90
Pracownicy fiz.- umysł.	6	63	22	7	3	88
Robotnicy wykwalifikowani	11	63	22	4	0	95
Robotnicy niewykwalifik.	16	51	30	4	0	47
Rolnicy	5	46	44	5	0	56
Pracujący na własny rach.	14	63	15	7	0	47
Bierni zawodowo						
Renciści	3	42	43	9	3	78
Emeryci	3	40	32	14	11	248
Uczniowie i studenci	11	41	29	6	13	82
Bezrobotni	6	38	44	12	0	124
Gospodynie domowe i inni	2	46	28	17	8	52
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	3	63	24	7	3	135
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	12	70	15	4	0	70
sekt. pryw. poza rolnict.	13	59	23	4	1	229
prywatnym gosp. rolnym	4	45	44	7	0	60
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	1	50	32	15	3	73
301-500	4	47	32	14	3	154
501-900	5	48	29	12	6	233
901-1200	15	45	27	7	6	96
Powyżej 1200 zł	11	59	21	4	6	97
Ocena własnych war. mater.						
Złe	4	46	30	15	4	227
Średnie	6	44	35	10	5	513
Dobre	9	60	22	3	6	322
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	4	51	27	5	13	81
Raz w tygodniu	6	48	33	9	4	545
1-2 razy w miesiącu	8	50	28	8	5	179
Kilka razy w roku	5	52	28	10	5	159
W ogóle nie uczestniczy	10	49	25	8	8	100
Poglądy polityczne						
Lewica	5	52	27	10	6	157
Centrum	7	48	33	9	3	312
Prawica	9	53	29	5	4	305
Trudno powiedzieć	5	45	30	12	8	287

Tabela 7. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

(%)

	dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	54	15	0	1064
Płeć					
Mężczyźni	33	53	15	0	509
Kobiety	30	54	15	1	555
Wiek					
18-24 lat	56	41	3	1	154
25-34	45	48	7	0	188
35-44	33	50	16	0	174
45-54	19	62	18	1	195
55-64	20	52	27	1	144
65 lat i więcej	18	63	19	0	209
Miejsce zamieszkania					
Wieś	29	53	18	0	414
Miasto do 20 tys.	23	64	12	1	141
20-100 tys.	37	51	13	0	214
101-500 tys.	37	49	14	0	174
501 tys.i więcej mieszk.	30	56	13	1	121
Wykształcenie					
Podstawowe	23	54	22	0	311
Zasadnicze zawodowe	22	59	19	0	283
Średnie	38	53	9	1	362
Wyższe	53	40	6	1	109
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	59	35	4	1	57
Prac.umysł.niż.szczebla	45	48	6	0	90
Pracownicy fiz.- umysł.	41	52	7	0	88
Robotnicy wykwalifikowani	28	64	8	0	95
Robotnicy niewykwalifik.	22	67	11	0	47
Rolnicy	18	65	17	0	56
Pracujący na własny rach.	60	35	5	0	47
Bierni zawodowo					
Renciści	6	60	35	0	78
Emeryci	19	61	20	0	248
Uczniowie i studenci	61	38	1	0	82
Bezrobotni	24	51	26	0	124
Gospodynie domowe i inni	30	46	20	5	52
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	45	45	10	0	135
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	40	51	8	0	70
sekt. pryw. poza rolnict.	38	57	5	0	229
prywatnym gosp. rolnym	19	63	18	0	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	10	47	43	0	73
301-500	20	59	21	0	154
501-900	31	53	17	0	233
901-1200	35	58	7	0	96
Powyżej 1200 zł	49	47	4	0	97
Ocena własnych war. mater.					
Złe	8	37	54	0	227
Średnie	17	76	6	1	513
Dobre	70	29	1	0	322
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	29	54	17	0	81
Raz w tygodniu	32	54	14	0	545
1-2 razy w miesiącu	31	57	12	1	179
Kilka razy w roku	28	53	19	0	159
W ogóle nie uczestniczy	32	47	21	0	100
Poglądy polityczne					
Lewica	32	50	17	1	157
Centrum	33	54	13	0	312
Prawica	39	50	11	0	305
Trudno powiedzieć	21	58	20	1	287

Tabela 8. Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:

(%)

	złe	ani dobre, ani złe	dobrze	Liczba osób
Ogółem	21	48	31	1063
Płeć				
Mężczyźni	21	46	33	509
Kobiety	22	50	28	554
Wiek				
18-24 lat	9	38	53	154
25-34	10	51	39	188
35-44	21	43	36	173
45-54	26	51	23	195
55-64	34	48	18	144
65 lat i więcej	28	55	17	209
Miejsce zamieszkania				
Wieś	27	46	27	414
Miasto do 20 tys.	15	59	26	141
20-100 tys.	18	50	31	214
101-500 tys.	16	47	37	173
501 tys.i więcej mieszk.	21	44	36	121
Wykształcenie				
Podstawowe	32	44	23	311
Zasadnicze zawodowe	25	53	22	283
Średnie	13	50	37	361
Wyższe	8	42	50	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	4	39	57	57
Prac.umysł.niż.szczebła	12	50	38	90
Pracownicy fiz.- umysł.	13	51	37	88
Robotnicy wykwalifikowani	16	55	30	94
Robotnicy niewykwalifik.	26	50	23	47
Rolnicy	18	49	32	56
Pracujący na własny rach.	8	27	66	47
Bierni zawodowo				
Renciści	39	49	12	78
Emeryci	26	58	16	248
Uczniowie i studenci	5	35	60	82
Bezrobotni	38	41	21	124
Gospodynie domowe i inni	29	47	24	52
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	13	49	38	135
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	10	47	43	70
sekt. pryw. poza rolnict.	15	46	39	228
prywatnym gosp. rolnym	20	46	34	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	61	34	5	73
301-500	35	49	16	154
501-900	22	51	26	233
901-1200	11	59	30	96
Powyżej 1200 zł	7	40	53	97
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	52	23	81
Raz w tygodniu	19	51	31	544
1-2 razy w miesiącu	23	50	27	179
Kilka razy w roku	21	46	33	159
W ogóle nie uczestniczy	30	33	36	100
Poglądy polityczne				
Lewica	18	51	31	157
Centrum	23	45	32	311
Prawica	19	46	36	305
Trudno powiedzieć	24	53	22	287

Tabela 9. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	48	24	8	1064
Płeć					
Mężczyźni	22	45	24	8	509
Kobiety	18	51	24	8	555
Wiek					
18-24 lat	25	50	20	5	154
25-34	24	46	22	8	188
35-44	19	51	21	8	174
45-54	16	52	26	6	195
55-64	20	49	23	8	144
65 lat i więcej	17	42	28	13	209
Miejsce zamieszkania					
Wieś	22	47	21	11	414
Miasto do 20 tys.	16	52	25	6	141
20-100 tys.	18	49	23	10	214
101-500 tys.	24	39	34	3	174
501 tys.i więcej mieszk.	15	59	20	7	121
Wykształcenie					
Podstawowe	21	47	21	11	311
Zasadnicze zawodowe	18	46	26	10	283
Średnie	21	50	23	6	362
Wyższe	19	49	27	5	109
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	27	40	29	4	57
Prac.umysł.niż.szczebla	19	51	24	6	90
Pracownicy fiz.- umysł.	16	49	27	7	88
Robotnicy wykwalifikowani	28	39	23	11	95
Robotnicy niewykwalifik.	24	39	24	13	47
Rolnicy	27	58	12	4	56
Pracujący na własny rach.	23	55	11	11	47
Bierni zawodowo					
Renciści	20	45	24	11	78
Emeryci	17	44	26	13	248
Uczniowie i studenci	23	56	17	4	82
Bezrobotni	12	60	26	2	124
Gospodynie domowe i inni	18	46	26	10	52
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	22	43	28	7	135
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	17	50	25	8	70
sekt. pryw. poza rolnict.	24	47	19	10	229
prywatnym gosp. rolnym	25	57	14	4	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	15	44	31	9	73
301-500	15	52	24	10	154
501-900	21	49	19	12	233
901-1200	22	46	30	2	96
Powyżej 1200 zł	17	58	22	2	97
Ocena własnych war. mater.					
Złe	12	48	31	10	227
Średnie	21	48	23	8	513
Dobre	24	49	20	7	322
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	28	34	18	19	81
Raz w tygodniu	19	51	23	7	545
1-2 razy w miesiącu	31	42	18	10	179
Kilka razy w roku	10	53	30	7	159
W ogóle nie uczestniczy	11	49	32	7	100
Poglądy polityczne					
Lewica	8	54	33	6	157
Centrum	20	50	24	6	312
Prawica	32	45	18	6	305
Trudno powiedzieć	14	47	24	15	287